"KAYITLI EKONOMİYE GEÇİŞ" BAŞLIKLI SEMPOZYUMDAKİ ORTAK FİKİR

Kayıt dışı rekabeti baltalıyor

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Okan Üniversitesi ile birlikte düzenlediği Kayıtlı Ekonomiye Geçiş sempozyumunda, kayıt dışılığın kayıt altına alınması sürecinin toplumsal mutabakatla sağlanmasını istedi

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile Okan Üniversitesi ortaklaşa "Kayıtlı Ekonomiye Geçiş" konulu bir sempozyum düzenledi. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk Sanayici İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Sabancı ve IMF Türkiye Temsilcisi Hugh Bredenkamp'ın da hazır bulunduğu sempozyumda konuşan Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Türkiye'nin en önemli konusunun geleceğin çağdaşlaşması anlamına gelen AB'ye katılım sürecinde halledilmesi gereken kayıtlı ekonomiye geçiş olduğunu söyledi. Bakan Unakıtan, "Son 50 yılın en büyük projesi olan AB'ye katılım, kayıtlı ekonomiyle olur. Kayıt dışı yüksek olan ülkelerin AB'ye girmesi mümkün değildir, katılsak da katılmasak da bu meseleyi halletmemiz gerekir. Gerekli hedeflere vardığımız takdirde hiç kimseye ihtiyacımız yok. Mali desteğe ihtiyacımız olmayacak. Öncelikle kayıt dışı ekonomiye hangi pencereden baktığımız önemli. Biz maliyeciler, vergi bakımından bakarız. Bir vergi mükellefi vardır. Bu mükellef vergi dairesinin yoluna dahi uğramıyorsa, bir de mükellef vardır, vergiyle ilgili vazifesini tam olarak yerine getirmiyorsa bunlarla mücadele ederiz. Kamu gelirini kayıt dışı ekonominin varlığı olumsuz etkilemektedir. Eğer bu kamu görevini sağlam kaynaklara kavuşturmazsak, kamu açıkları oluşur" dedi.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Okan Üniversitesi'nin Princess Otel'de ortaklaşa düzenlediği "Kayıtlı Ekonomiye Geçiş" konulu sempozyumda, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Sabancı'yla beraber basın mensuplarının sorularını yanıtladı.

MALİ DİSİPLİNİN GÜCÜ

Daha önceki hükümetler döneminde bunlardan dolayı yüksek enflasyon ve yüksek faiz oluştuğunu belirten Unakıtan, "Eğer vergi toplayamazsanız zaruri harcamaları ödemekte güçlük çekersiniz. O zaman bütçede açıklar meydana gelir. 2006 yılında faizlerin vergi gelirine oranı yüzde 35'e indi. Bunlar bizim hükümetimizden önceki dönemde yüzde 100'lerin üzerindeydi. Bu yapının değişmesi mali disiplinle oldu. Vergisi en düşük madde, mesela et. Etin vergisi yüzde 1 ama en çok vergi kaçağı ette söz konusu. Bununla ilgili TOBB ve TÜSİAD'a çok iş düşüyor. Artık meslek örgütleri birbirinin yanlışlarını birbirlerine söylüyorlar. Önceden meslek örgütleri kayıt dışı olan şirketleri korurlardı. Bu da çok önemli bir gelişme. Kayıt dışını tabana daha fazla yayarsak önlemiş oluruz. Kurumlar Vergisi'ni yüzde 20'ye indirdik. Bazı yabancı kuruluşlar vergi avantajından dolayı merkezini Türkiye'ye açmaya başladı" diye konuştu.

Kemal Unakıtan, kayıt dışının insanların sağlığıyla da oynadığını söyledi. Merdiven altı imalathanelerine dikkat çeken Unakıtan, "Bunlar kayıt dışı çalıştıkları için ne bir denetim olur, ne de bir inceleme. Bu yüzden yaptıkları ürünler de sağlık açısından önemli tehlikeler arz eder. Bu yüzden de insanların sağlığını etkiler. Kayıt dışı, rekabeti baltalıyor. Kayıt dışındaki işletmelerin küçük ölçekte olması, verimliliği engelliyor. Çünkü bu kayıt dışı olan şirketler büyüyemez. Kapatmayla da karşı karşıya kalabilirler. Çünkü Türkiye global ekonomide entegre olmaya çalışıyor. Yurtdışındaki şirketler de Türkiye'deki şirketlerle ortak olmak için bu kayıt dışı işine çok dikkat ediyor. 'Önce bir bilançonu görelim' diyor. Artık maliyeye farklı, bankalara farklı bilanço dönemi bitti, bu ikilem sona erdi. Yapısal reformlar çok önemli, bunları yaparak güçleniriz" açıklamasında bulundu.

CİDDİ BİR EYLEM PLANI GEREKİYOR

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Sabancı ise kayıt dışılığın bir gelişmişlik sorunu olduğunu belirtti. Türkiye'de uluslararası şartlarda rekabet edebilecek firmalar bulunduğunu, ancak bazı firmaların ise kayıt dışında kalmanın getirdi-

ği bazı maliyet avantajlarıyla ayakta kalabildiğinin de bir gerçek olduğunu ifade eden Sabancı, "Kayıt dışılık bu firmalar için bir avantaj sağlarken, toplumsal olarak bir yüktür, ciddi bir maliyettir. Bugün bazı firmalar bu sayede ayakta kalabiliyor olsa da, kayıt dışı uzun dönemde inovasyonu, girişimciliği olumsuz etkiler, vatandaşların sosyal güvenceye kavuşmasını engeller, ülkenin rekabet gücünü azaltır ve refah seviyesini düşürür" şeklinde konuştu.

Sabancı, kayıt dışı ekonominin karmaşık yapısının mücadeleyi de zorlaştırdığını ifade ederek, mücadelenin ciddi bir eylem planını gerektirdiğine işaret etti. Sabancı, "İçinde bulunduğumuz AB süreci, bu mücadele için en uygun zemini oluşturmaktadır. bugün, bazı kesimlerin sadece AB üyesi olmak amacıyla yapılan düzenlemeler olarak gördüğü çalışmalar, temelinde kurumsal altyapımızı sağlamlaştıracak ve büyüme performansımızı sürdürülebilir kılacak adımlardır" diye konuştu.

KAYIT DIŞINDAN DEVLET YILDA 25 MİLYAR YTL KAYBEDİYOR

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ise "Kayıt dışıyla mücadele sadece kamu idaresinin değil, özel sektörün de en büyük sorunudur. Haksız rekabete karşı ayakta kalma mücadelesi kamu için genelde vergi tahsilatının miktarıyla ilgili olan kayıt dışılık demektir. Bu yüzden bu konudan çok rahatsızız. Kayıtlı ekonomiye geçemeyen şirketler, küçük kalmaya mahkumdur. 12 milyon kişinin kayıt dışında çalıştığı tahmin edildiğine göre, demek ki 120 milyar dolarlık yıllık üretim artışı potansiyeline sahibiz. Bu kayıt dışılık yüzünden alınamayan vergi ve sigorta primi nedeniyle devletin yıllık kaybı 25 milyar YTL'dir" diye konuştu.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, "Kayıtlı Ekonomiye Geçiş" konulu sempozyumda, OECD'nin yaptığı bir araştırmaya göre, kayıt altında çalışan bir şirkette, kişi başına verimliliğin kayıt dışına göre 10 bin dolar daha fazla olduğunu belirterek 2 milyon kişinin kayıt dışında çalıştığı tahmin edildiğine göre, Türkiye'nin 120 milyar dolarlık yıllık üretim artışı potansiyeline sahip olduğunu dile getirdi.

Kayıt dışılığı önlemenin hedefinin, yalnızca devletin vergi gelirini artırmak olmaması gerektiğini belirten Hisarcıklıoğlu, "Getirilen yüksek vergilerden dolayı petrol başta olmak üzere çeşitli sektörlerde kaçağın boyutunun 5 milyar dolara ulaştığı tahmin edilmektedir. Bu durum bu kadar açıkken, düşünmeden edemiyoruz. Acaba yüksek oranda vergi koyarak, kaçakçılık teşvik mi edilmektedir. Petroldeki yüksek vergi ise başka bir ilginç sonuca ulaşmıştır. 2003'ten bu yana ham petrol ithalatı resmi kayıtlara göre azalmaktadır. Trafiğe yeni çıkan araç sayısının yüzde 65 arttığı 2005 yılında benzin, motorin ve LPG kullanımı yüzde 2 ila 7 arasında azalmıştır. 'Acaba Türkiye'de ham petrol mü bulundu' diye sormadan edemiyoruz. Geçmişte kayıt dışıyla ilgili cesur adımlar atılmamıştır. Ekonomi zora girer diye kayıt dışıyla mücadeleden bilerek kaçılmıştır. Bu korku yersiz. Gazetelerde veya iş ilanlarında gördüğümüz yol, yemek artı SSK yazılmaktadır. Sayın Bakanım, artık SSK bu ülkede bonus olarak görülmektedir" açıklamasında bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu: Kural hakimiyetine kamu da uymalı

Kayıtlı Ekonomiye Geçiş sempozyumunda konuşan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu şunları söyledi:
"Çek karşılığında alışveriş yapılıyorsa, çekler ya hamiline yazılır ya da ilgisiz bir şahsın adına kesilir. Bu çekler daha sonra bankalardan kredi alınırken teminat olarak verilir. Bunun sayesinde şirketler trilyonlarca kredi alır. Çünkü şirketin bilançosu gerçeği yansıtmadığı halde patronun mal varlığı teminat olarak kabul edilir. Böylece, sadece ülkemize özgü olan fakir şirket, zengin patron durumu yaratılır. İşler bozulunca da şirketler batar. Patron ortadan kaybolur ya da mal varlıkları el değiştirir. Bankalar da kredileri böyle batırır. Kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması sürecinde ilk olarak toplumsal mutabakat sağlanmalıdır, kamu kurumları arasında bilgi entegrasyonu sağlanmalıdır, vergi süreçleri vatandaş lehine kısaltılmalıdır. Kayıt dışını zorlayan yüksek vergi ve istihdam maliyetleri düşürülmelidir. Kayıt dışına zorlayan önemli bir sebep de nasıl davranacağı, ne yapacağı belli olmayan çok geniş yetkilere sahip devlettir. Bu yüzden kural hakimiyetine kamu idaresi de uymalı, gece yatarken sabaha nasıl bir sürprizle uyanacağız diye endişe etmemeliyiz. Ekonominin kayıtlı hale gelmesinin getirdiği kamu kaynaklı maliyet artışına tedbir alınmazsa kayıt altına geçmenin yükü bu sefer olumsuz bir gelişme olarak görülecek ve bu süreç tersine dönecektir. Daha yüksek büyümenin yakalanması, sadece özel sektörün değil kamu idaresinin de kurumsal yapısını yenilemesine bağlıdır."